

شنبه 27 آذر 1395 - 17 ربيع الاول 1437 - 17 دسامبر 2016

حکیم بزرگوار آیت‌الله شیخ محمد تقی آملی در حدود سال 1265 ش برابر با 1304 ق در تهران متولد شد.

حلت محتمد اصل، ه عالم ه عارف، نگار، آیت الله "شیخ محمدتقی، آمل"، (1350 ش.)

حکیم بزرگوار آیت‌الله شیخ محمد تقی آملی در حدود سال 1265 ش برابر با 1304 ق در تهران متولد شد. وی قسمتی از دروس معقول و منقول را نزد پدرش آقا شیخ محمد آملی و میرزا حسن کرمانشاهی خواند و این دروس را نزد حاج شیخ عبدالنبی مجتهد نوری تکمیل نمود. آیت‌الله آملی از آن پس به نجف رفت و در محضر درس میرزای نایینی، میرزا ابوتراب خوانساری، شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، میرزا محمود قمی، سیدابوالحسن اصفهانی و آقاضیاءالدین عراقی به تکمیل فقه و اصول پرداخت تا به مقامات عالی علم و اجتهاد رسید. این عالم ربانی، در اخلاق نیز از محضر عارف کامل حاج میرزا علی آقا قاضی طباطبایی فیض گرفت و به مدارج بالای اخلاق و عرفان دست یافت. آیت‌الله آملی از آن پس در تهران اقامت گزید و به تدریس منقول و معقول اشتغال ورزید. این حکیم فرزانه، فقیهی گوشه‌نشین بود و از شهرت و مسؤولیت ریاست ابا داشت به طوری که تا پایان زندگی، علی‌رغم داشتن صلاحیت علمی، حتی از نوشتن و چاپ رساله عملیه خود نیز خودداری نمود. آیت‌الله محمدتقی آملی نزدیک به چهل سال در رأس آیات و مراجع بزرگ تهران به تدریس و ترویج دین اشتغال داشت. در محضر درس ایشان، شاگردان فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات: عبدالله جوادی آملی، حسن حسن‌زاده آملی و علامه محمدحسین تهرانی از آن جمله‌اند. حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری در 2 جلد، کتاب الصلاة در 3 جلد، حاشیه بر شرح منظومه سبزواری در 2 جلد و شرح استدلالی بر عروة‌الوثقی از مهم‌ترین آثار آیت‌الله آملی هستند. سرانجام این حکیم وارسته و عارف الهی در 27 آذر 1350 ش برابر با 30 شوال 1391 ق در 85 سالگی دار فانی را وداع گفت و در تهران به خاک سپرده شد.

روز وحدت حوزه و دانشگاه

بیست و هفتم آذرماه، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی‌ناپذیر و عالمی ربانی، آیت‌الله دکتر محمدفتح است که از پیشروان اندیشه وحدت حوزه و دانشگاه بود. این شهید والامقام در راه تحقق این اندیشه و آرمان بلند که از اندیشه نورانی امام راحل برخاسته بود، تلاش‌های بی‌وقفه‌ای انجام داد و سختی‌های فراوانی را به جان خرید. به پاس خدمات چشمگیر شهید مفتاح در راه ایجاد وحدت حوزه و دانشگاه و لزوم ارتباط، همکاری و هم‌فکری این دو قشر اندیشمند و فرهیخته، روز 27 آذر، همزمان با سالروز شهادت این عالم سترگ، با نام روز وحدت حوزه و دانشگاه نام‌گذاری شده است. وحدت حوزه و دانشگاه به عنوان دو پایگاه مهم فکری - فرهنگی جامعه، برای حفظ فرهنگی اصیل در مقابل هجوم ارزش‌های غربی و وارداتی، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. وحدت و همکاری میان این دو نهاد، نه یک وحدت فیزیکی و شکلی، بلکه تقارب و یکی شدن در مبانی معرفت شناختی، ارزش‌های فرهنگی و دغدغه‌ها و حساسیت‌های سیاسی - اجتماعی است و همین حالت است که هر یک از این دو قشر را در جایگاه واقعی خود قرار داده است.

ميلاد خجسته ي آخرين رسول الهي پيامبر اکرم حضرت محمد بن عبدالله (ص) (52 سال قبل از هجرت برابر با سال عام

الفيل) ولادت حضرت محمد(ص) به اتفاق نظر شیعیان در 17 ربيع الاول در سال عام الفیل می‌باشد، ولی برخی از مسلمانان، این واقعه را در روز دوازدهم این ماه دانسته‌اند. کنیه‌ی آن حضرت، ابوالقاسم و القاب ایشان، رسول الله، نبی الله، خاتم الانبیا، سید البشر و... می‌باشد. پدر ایشان عبدالله بن عبدالمطلب و نیز مادر آن حضرت آمنه بنت وهب است. رقیه، ام کلثوم، زینب، قاسم، عبدالله، ابراهیم و حضرت فاطمه‌ی زهرا(س) فرزندان پیامبر اسلام می‌باشند که به جز فاطمه(س) همگی در دوران حیات پیامبر، از دنیا رفتند. دوران زندگی پیامبر اکرم(ص) در دو شهر مکه و مدینه سپری شد. ایشان پس از آن که در چهل سالگی برای پیامبری برگزیده شدند، در ابتدا دین الهی را به طور مخفیانه تبلیغ می‌کردند و پس از سه سال، به دعوت آشکار دست زدند. رنج‌ها و سختی‌های فراوانی که پس از درگذشت ابوطالب، عمو و حضرت خدیجه(س) همسر آن حضرت بر ایشان گذشت و همچنین اعلام آمادگی مردم یثرب برای پذیرفتن آن پیامبر عظیم‌الشأن، زمینه ساز هجرت بزرگ ایشان به مدینه گردید. ده سال آخر عمر و رسالت حضرت محمد(ص) در مدینه، همراه با جنگ‌ها، فتوحات و انتشار آیین آسمانی اسلام همراه بود.

ولادت امام صادق(ع) ششمین امام شیعیان و رئیس مذهب جعفری(83 ق) حضرت امام جعفر صادق(ع) فرزند امام محمد

باقر(ع) و از مادری به نام ام‌قروه دختر قاسم بن محمد بن ابی‌بکر است. ابوعبدالله، ابواسماعیل، ابوموسی از کنیه‌های آن حضرت و صادق، فاضل، طاهر، صابر و... از القاب آن جناب می‌باشند. حضرتش در سال هشتاد و سوم هجری در مدینه به دنیا آمده است. فرزندان آن حضرت را ده تن ذکر کرده‌اند. در میان امامان، عصر امام صادق(ع) منحصر به فرد بوده و شرایط اجتماعی و فرهنگی عصر آن بزرگوار، در زمان هیچ یک از امامان وجود نداشته است. زیرا آن دوره از نظر سیاسی، دوره‌ی ضعف و تزلزل حکومت بنی‌امیه و فزونی قدرت بنی‌عباس بود و این دو گروه، مدتی در حال کشمکش و مبارزه با یکدیگر برای کسب حکومت بودند. از این رو این دوران، دوران آرامش و آزادی نسبی امام صادق(ع) و شیعیان و فرصت بسیار خوبی برای فعالیت علمی و فرهنگی آنان به شمار می‌رفت. از نظر فکری و فرهنگی نیز عصر امام صادق(ع) عصر جنبش فکری و فرهنگی بود. در آن زمان، شور و شوق علمی بی‌سابقه‌ای در جامعه‌ی اسلامی حاصل شده و علوم مختلفی اعم از علوم اسلامی یا علوم بشری پدید

آمده بود. امام صادق(ع) با توجه به فرصت مناسب سياسي به دست آمده و با ملاحظه‌ي نیاز شديد جامعه و آمادگي زمينه‌ي اجتماعي، دنباله‌ي نهضت علمي و فرهنگي پدر بزرگوار خود، امام محمدباقر(ع) را گرفت، حوزه‌ي وسيع علمي و دانشگاه بزرگي به وجود آورد و در رشته‌هاي مختلف علوم عقلي و نقلي آن روز، هزاران شاگرد فاضل را پرورش داد.

درگذشت ميرزا محمد مهدي قمشه اي (1330 ق) حاج ميرزا محمد مهدي محي الدين الهی قمشه ای در سال 1279 - 1318 هجری - در شهر قمشه از توابع اصفهان متولد شد. از آنجا که در شعر به الهی تخلص می کرد ملقب به الهی قمشه ای شد. نیاکان ایشان از سادات بحرین بودند که در زمان نادرشاه افشار، به شهر قمشه وارد شدند. پدرايشان مرحوم ملا ابوالحسن از روحانيونی بود که در زهد و تقوا شهرت داشت. استاد الهی قمشه ای در سن پنج سالگی به مکتب رفت و تا هفت سالگی مقدمات را فرا گرفت. سپس نزد پدر و اساتید و ادبای شهر به تحصیل علم و ادب پرداخت. با وجود خردسالی، کتب مهم و مشکل ادب پارسی و عرب را فرا گرفت. در ده سالگی نظامی را نزد پدر فرا گرفته بود و در پانزده سالگی در ادبیات عرب به مقامی رسید که شرح نظام نیشابوری و مغنی اللیبب ابن هشام و مطول تفتازانی را تدریس می کرد. در چهارده سالگی پدر و مادر را از دست داد و از آن پس تصمیم به هجرت گرفت تا در سایه آن به تحصیل و کسب و دانش و ادب بپردازد. با آنکه در شهر قمشه اساتیدی بزرگ وجود داشتند و برادر بزرگش نیز ممانعت به عمل می آورد، لیکن صبحگاهی نان و ماستی در دستمالی بست و پیاده راه اصفهان را در پیش گرفت. در اصفهان به مدرسه صدر وارد شد و در حجره طلاب قمشه ای مسکن گزید و مدت کوتاهی قریب یکسال در آن شهر زیست و از استادان آن بهره کافی برد. سپس عزم خراسان نمود تا در کنار مرقد مطهر امام علی بن موسی الرضا (ع) به تکمیل علوم فلسفه و حکمت همت گمارد. در مشهد به مدرسه نواب راه یافت و حجره ای اختیار نمود و به تحصیل پرداخت. در طول تحصیل برادر بزرگش مرحوم «حسینعلی» اندکی هزینه معاش وی را تأمین می نمود و ایشان به سختی روزگار می گذراند. نقل است در این ایام بسیار به قناعت گذراند و حتی ماه تا ماه غذای پختنی نمی خورد و چون اهل ریاضت بود گاهی به صحرا می رفت و در طول هفته از میوه درخت توت ارتزاق می نمود. در مشهد در محضر اساتیدی بزرگ به تلمذ پرداخت و از خرمن دانش آنان خوشه ها چید. مرحوم آیت الله الهی قمشه ای پس از سالها تحصیل در کنار بارگاه آستان قدس رضوی در آرزوی دیدار محضر اساتید قم و عراق و نجف قصد مهاجرت کرد لذا ابتدا به طهران وارد شد. در طهران به مدرسه سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری فعلی) وارد شد و در آنجا به تعلیم و تعلم پرداخت. حکیم الهی قمشه ای، ضمن تدریس در منطق حکمت و ادبیات در آن مکان، به عنوان یکی از برجسته ترین استادان دانشگاه تهران شناخته شده و با نوشتن کتاب توحید هوشمندان به اخذ درجه دکترا از دانشکده مزبور نائل گردید. ایشان ضمن تدریس، با جملاتی شیوا، شیرین و پر جاذبه، مفاهیم دشوار فلسفی را بیان کرد و در تأیید اظهارات علمی خود از اشعار شاعران بزرگ شاهد می آورد. در محفل علمی این حکیم الهی، دانشوران فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات سید ابوالحسن رفیعی قزوینی، عبدالله جوادی آملی، حسن حسن زاده آملی، کاظم مدیر شانه چی و سید محمد باقر حجتی و... از آن جمله اند. از وی آثار ارزنده ای بجای مانده از قبیل: کتاب حکمت الهی (2 جلد) در شرح فصوص الحکم فارابی و توحید هوشمندان تصحیح و تحشیه تفسیر ابوالفتح رازی می باشد. وی قلمي شیوا داشت و با همین شیوایی بود که قرآن مجید را به فارسی ترجمه کرد و ترجمه او از نخستین ترجمه های امروزی قرآن در زبان و ادبیات فارسی بود که در زمان خود مورد توجه روشنفکران، دانشجویان و نسل جدید قرار گرفت. همچنین ترجمه آزاد مفاتیح الجنان، صحیفه سجادیه و کلیات دیوان الهی از دیگر آثار اوست. که همگی حاکی از سعی بلیغ ایشان در احیای معارف الهی می باشد. مرحوم آیت الله الهی قمشه ای در تفسیر و ترجمه قرآن کریم در عصر ما، شخصیتی شاخص و ممتاز است. ایشان اولین کسی است که قرآن را برخلاف عادت قدما که ترجمه تحت اللفظی می کردند، روش جدیدی در ترجمه و تفسیر قرآن بکار بردند و برای اولین بار قرآن را به زبان فارسی روان و سلیس ترجمه کردند، بدون آنکه دخل و تصرفی در اصل معنا شود تفسیر خویش را با بیان ساده و قابل فهمی ارائه دادند. مرحوم استاد آیت الله الهی قمشه ای در حالی که یکی از افراد شاخص در علم و فرهنگي و ادب بودند، ولی زندگی ساده و بی آلایشی داشتند.

تولد "جوزف هنري" مخترع و دانشمند معروف امريكايي(1797م) جوزف هنري، دانشمند شهير امريكايی در 17 دسامبر 1797م در مزرعه کوچکی در ايالت نيويورك امريكا به دنيا آمد. وي در ابتدا بيشتر اوقاتش را به کار در مزرعه و کمک به خانواده مي‌گذراند و گاهي در اوقات بیکاري کتاب مي‌خواند، اما شوق فراگيري دانش، او را به سمت علم رهنمون کرد و با دلبستگي خاص به تئاتر، هنر و ادبيات، وارد آکادمي شد. هنري در اين زمان روزانه شانزده ساعت کار مي‌کرد و علاوه بر تحصيل، به تدریس نیز مي‌پرداخت. وي پس از چندي به استادي رياضي و فلسفه منصوب شد و در کنار آن، کار علمي خود را پيرامون و مغناطيس جريان برق متمرکز کرد. در اين هنگام بود که يك آهن‌رباي الکتریکي ساخت که قادر بود يك ثن بار را بلند کند در حالي که آهن رباهای آن زمان، تنها قادر به نگهداشتن سه کيلوگرم بودند. هنري از آن پس به فکر توليد برق از مغناطيس افتاد و در اين راه موفقيت‌هایی به دست آورد ولي همچون موضوع آهن ربا، نتايج کار خود را منتشر نکرد و ديگران بدون اطلاع از يافته‌هاي علمي جوزف هنري، با تحقيقات خود به اين نتايج رسيدند. او پس از چندي دستگاه تقويت رله را ابداع کرد و از آن به منظور اختراع اولين دستگاه تلگراف استفاده نمود. هنري همچنين پس از چندي اساس ترانس فورماتور مبدل را تشریح کرد و به جاي آگاه کردن ديگران و ثبت اين اختراعات، آن‌ها را پنهان نمود و باز، ديگران، خود، اين نتايج را به دست آوردند. آخرين خدمت علمي هنري، در سال 1842م انجام گرفت. او در اين سال انتقال امواج راديويی را عملاً به ثبوت رساند و تحولي در اين

زمینه ایجاد کرد. هنری در اواخر عمر اداره هواشناسی آمریکا را تأسیس نمود. و با اطلاعاتی که از سوی پانصد نفر از صاحب‌نظران از سراسر کشور به دستش می‌رسید توانست نقشه‌های هواشناسی زیادی چاپ کند و پیش‌بینی‌های هواشناسی را آغاز نماید. رصدخانه این سازمان علمی، تحقیقات جالبی درباره خورشید انجام داد و هنری از کسانی بود که در مورد دمای لکه‌های خورشیدی به تحقیق پرداخت. او ثابت نمود که دمای این لکه‌ها به مراتب کمتر از حرارت نقاطی است که در اطراف خورشید هستند. جوزف هنری یکی از خدمت‌گزاران بزرگ جهان علم بود که خدمات برجسته‌اش در زمینه برق و مغناطیس، در خور اهمیت و ارزش است. در الکتریسیته مبحث مهمی است که درباره اندازه‌گیری مقدار میدان مغناطیسی و مقدار جریان‌های که این میدان را تولید می‌کند گفتگو می‌نماید. این اندازه‌گیری را القاء و واحد آن را به افتخار این دانشمند بزرگ، هنری نامیده‌اند. جوزف هنری سرانجام در سال 1878م در هشتاد سالگی در گذشت و چهل سال پس از مرگش، دنیای علم کاملاً به خدمات او پی برد.